

บทที่ 4

สิทธิของคู่ความในการนำพยานหลักฐานการเข้าพิสูจน์เบื้องจริง

เมื่อมีคดีความเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล คู่ความทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้นๆ จำเป็นจะต้องนำพยานหลักฐานต่างๆ เข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามข้ออ้างและข้อโต้แย้งของตน เพื่อให้ศาลตัดคดินให้เป็นฝ่ายชนะคดี ดังนั้นคู่ความในคดีไม่ว่าจะเป็นโจทก์ จำเลย ผู้ร้อง และผู้คัดค้านต่างๆ จึงมีสิทธิที่จะอ้างและนำพยานหลักฐานใดๆ ก็ได้เข้าสืบเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามข้ออ้างและข้อโต้แย้งของตน แต่ทั้งนี้พยานหลักฐานดังกล่าวจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่ไม่ต้องห้ามรับฟังตามกฎหมายสิทธิของคู่ความในการนำพยานหลักฐานเข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริงนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 85 บัญญัติว่า “คู่ความฝ่ายที่มีหน้าที่ต้องนำสืบข้อเท็จจริง ย่อมมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานใดๆ มาสืบได้ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้” หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐานและการยื่นพยานหลักฐาน” ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บัญญัติว่า “พยานวัดดุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งนำจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มิได้เกิดขึ้นจากการรุจุใจ มีคำนั้น สัญญา บุชญ์ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นและให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นยันว่าด้วยการสืบพยาน” ตามบทบัญญัติของกฎหมายทั้งสองมาตราดังกล่าว แสดงให้เห็นโดยแจ้งชัดว่ากฎหมายยอมรับสิทธิของคู่ความในการนำพยานหลักฐานเข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริงทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา

ตัวอย่างคดีพิพาทคดีอาญาคดีเกี่ยวกับสิทธิของคู่ความในการนำพยานหลักฐานเข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 85

คดีพิพาทคดีอาญาคดีที่ 1076/2487 ข้อที่จำเลยให้การว่า โจทก์เคยให้ถ้อยคำดังนั้นทึกของอาเกอว่า ทรัพย์รายพิพาทเป็นทรัพย์ของจำเลยนั้น เป็นการกล่าวอ้างถึงพยานหลักฐานอย่างหนึ่ง ซึ่งแม่จำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้คดีไว้ จำเลยก็นำสืบได้

บันทึกของอำเภอชั่งโจทก์รับว่าเป็นทรัพย์ของจำเลย แม้โจทก์ไม่สืบทอดลักษณะใดมีอะไรผูกมัดศาลที่จะฟังตามบันทึกนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 439/2493 โจทก์ฟ้องเรียกเงินกู้โดยอ้างตัวสัญญาใช้เงิน ซึ่งมีข้อความแสดงแต่เพียงรับรองว่าจำเลยมีหนี้อันจะต้องชำระแก่โจทก์ โดยไม่มีถ้อยคำชัดแจ้งว่าเป็นหนี้เงินกู้หรือหนี้ย่างอื่น โจทก์ยื่นนำพยานหลักฐานมาสืบประกอบว่าหนี้นั้นเป็นหนี้เงินกู้ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 521/2496 ผู้ที่ลงชื่อในสัญญากู้ว่าเป็นผู้เขียนนั้น ถ้าความจริงเป็นพยานรู้เห็นการที่ผู้กู้พิมพ์ลายนิรนามื่อในสัญญากู้ ก็นับเป็นพยานรับรองลายพิมพ์นิรนามื่อในสัญญากู้ได้ด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 803/2509 โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันประกอบการค้า โจทก์ยื่นนำสืบพฤติกรรมต่างๆ อันจะแสดงให้เห็นได้ว่า จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันประกอบการค้า เช่นว่า จำเลยที่ 1 ได้แสดงตนเป็นหุ้นส่วนกับจำเลยที่ 2 ด้วยกริยาดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1054 ได้ และศาลยื่นยกเหตุไปประกอบพยานเหตุอื่นๆ แล้วชี้ขาดว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันประกอบการค้าได้ไม่เป็นการวินิจฉัยเกินคำฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 362/2510 โจทก์ฟ้องเรียกเงินตามเช็ค จำเลยต่อสู้ว่าเช็คนี้ไม่ใช่เช็คของห้างหุ้นส่วน เป็นเช็คล่วงตัวของจำเลยที่ 2 การลักหลังเช็คไม่ใช้วัตถุประสงค์ของห้างฯ ทั้งตราที่ประทับมิใช่ตราของห้างฯ ที่จดทะเบียนไว้ ห้างฯและผู้เป็นหุ้นส่วนไม่ต้องรับผิด เมื่อจำเลยปฏิเสธความรับผิดในเช็คเช่นนี้ โจทก์จึงมีลิทธิที่จะนำสืบได้ว่า เช็คนี้เป็นเช็คของห้างฯ ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจะต้องรับผิด และนำสืบได้ว่าหนี้สินของหุ้นส่วนนั้นเป็นมาอย่างไร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1525/2511 (ประชุมใหญ่) การที่จำเลยที่ 2 ไม่เข้ามีกิจการเป็นพยาน ไม่มีกฎหมายตัดสิทธิให้จำเลยที่ 2 นำพยานเข้าสืบ หรือบัญญัติว่าจะเอาคำเบิกความของพยานนั้นหรือคำเบิกความของจำเลยคู่ขอกันมาฟังเป็นประโยชน์แก่จำเลยที่ 2 ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1813/2511 สำนวนการสอบสวนคดีอาญาซึ่งอยู่ในความ
ครอบครองของพนักงานอัยการ เมื่อศาลมีคำสั่งเรียกมาเพื่อใช้พยานหลักฐานในการ
พิจารณาคดีแพ่ง พนักงานอัยการจะไม่ยอมสั่งโดยอ้างว่าผู้ต้องหาหลบหนีขังอยู่ในระหว่าง
หมายจับ ถ้าหากจับผู้ต้องหามาได้จะไม่มีสำนวนดำเนินคดีนั้น ไม่เป็นเหตุตามกฎหมายที่
จะปฏิเสธคำสั่งของศาลได้ ทั้งทางแก้ก็มีอยู่แล้วโดยการคัดสำเนาส่างศาลแทน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1119/2513 ในคดีผิดสัญญาเช่าซื้อและค้ำประกัน ศาลสั่งให้
โจทก์สั่งต้นฉบับสัญญาต่อศาลเพื่อให้จำเลยตรวจสอบก่อนนำเข้าสู่กระบวนการ
ค้นหาต้นฉบับไม่พบ เพราะหลังไปปะปนอยู่กับเรื่องอื่น คงพบร�ต์สำเนา ขอขอสำเนาเข้า
สืบแทนต้นฉบับ จำเลยมิได้โต้แย้งอย่างใด ต่อมาศาลรับฟังสำเนาสัญญานั้นเมื่อโจทก์นำ
พยานเข้าสืบ ก็เท่ากับศาลอนุญาตให้นำสำเนาเอกสารมาสืบได้ตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 93(2)

สำนวนของเอกสารที่อ้างไว้ในคดีเรื่องหนึ่งแล้ว คู่ความอ้างมาเป็นพยานในคดีอีกเรื่อง
หนึ่งโดยชอบ ศาลย่อมรับฟังได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1626/2516 แม้ตามกฎหมายคู่ความจะต้องชำระค่าอ้าง
เอกสารเมื่อสั่งเอกสารนั้น และศาลได้เตือนแล้วคู่ความไม่ชำระภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็
ตาม แต่เมื่อคู่ความได้ชำระค่าอ้างเอกสารครบถ้วนก่อนศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษา ก็ไม่มี
เหตุอันสมควรที่จะไม่รับฟังเอกสารนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 320/2518 บรรยายแห่งชาติของต่างประเทศมีพยานบุคคลยืน^{ยัน}ว่าเป็นนิติบุคคล รับฟังเป็นความจริงได้โดยไม่จำต้องมีผู้เชี่ยวชาญกฎหมายของประเทศ
นั้นมาสืบ

ใบมอน darmax เป็นภาพถ่ายมีผู้รับรองเป็นพยศฯ มีผลใช้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 47 ไม่มีเหตุที่ศาลควรสงสัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3489/2530 ขณะศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์นำ ณ. เข้าสืบ
เป็นพยานยังอยู่ระหว่างการนัดสืบพยานประเด็นโจทก์และโจทก์ยังไม่ได้ถลงหมุดพยาน
ทั้งหมด แม้จำเลยจะนำพยานเข้าสืบบ้างแล้วแต่ก็ไม่มีกฎหมายห้าม โจทก์นำพยานมาสืบเพิ่ม
เติมในกรณีนี้ จึงรับฟังคำเบิกความของ ณ. ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3046/2533 เมื่อเอกสารที่ใช้ในการวินิจฉัยคดีรวมอยู่ในจำนวนคดีที่จำเลยระบุอ้างเป็นพยานเอกสารนั้นจึงเข้าจำนวนความของศาลโดยถูกต้อง การที่ศาลจะฟังและเชื่อพยานหลักฐานในส่วนไหนอย่างไร ในจำนวนเป็นคดุลพินิจของศาลไม่จำเป็นว่าคู่ความที่ได้รับประโยชน์จากเอกสารนั้นจะต้องเป็นฝ่ายอ้างระบุพยานและนำเข้าสู่จำนวนความ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4872/2533 จำเลยที่ 2 ปฏิเสธว่าลายมือชื่อด้านหลังเช็คพิพากษาไม่ใช้ลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 โจทก์นำสืบพยานบุคคลว่าจำเลยที่ 2 เป็นผู้ลงลายมือชื่อด้านหลังเช็คพิพากษา และในจำนวนมีลายมือชื่อแท้จริงของจำเลยที่ 2 ในสัญญาจำนวนอยู่ในแต่งหนาความ และคำให้การ ซึ่งเป็นลายมือชื่อที่ปรากฏอยู่ชัดแจ้ง เมื่อเป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับประเด็นโดยตรงย่อมเป็นอำนาจของศาลที่จะอาศัยลายมือชื่อตรวจสอบเพียงเท่านี้ ไม่ต้องซึ่งน้ำหนักของพยานหลักฐานว่าเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังได้หรือไม่ เพียงใด ไม่มีกฎหมายห้ามนิใช้ศาลเบริญเทียบลายมือชื่อและรับฟังตามที่ได้ตรวจวิเคราะห์แล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2752/2537 การที่โจทก์นำสืบถึงหนังสือมอบอำนาจซึ่งเป็นเอกสารที่โจทก์ได้กล่าวอ้างมาในคำฟ้องนั้น เป็นการนำสืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในประเด็นที่พิพากษา เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์เป็นประเด็นไว้แล้ว แม้จะไม่ให้การปฏิเสธเอกสารดังกล่าว จะถือว่าจำเลยยอมรับข้อเท็จจริงในเอกสารนั้นหากได้ไม่ จำเลยย่อมนำสืบหักด้างเอกสารดังกล่าวได้ เพราะเป็นการนำสืบโดยเดียวในประเด็นเดียวกัน หากใช้เป็นการนำสืบ nokหนึ่นคือคำให้การไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9335/2539 แม้พยานจะเป็นญาติกับโจทก์ แต่ความเป็นญาติก็ไม่ใช่เหตุผลที่จะต้องฟังว่าพยานจะเบิกความเข้าข้างกันและกันไม่ไป คำเบิกความของพยานคนใดจะรับฟังได้หรือไม่เพียงใด อยู่ที่เหตุผลในคำพยานนั้นเอง เมื่อปรากฏว่าคำเบิกความเป็นไปในทางเดียวกันเป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของตนย่อมรับฟังได้

การนำสืบถึงบุคคลเหตุอันเป็นที่มาแห่งข้ออ้างตามคำฟ้อง นี้ได้มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีเอกสารมาแสดง จึงนำสืบพยานบุคคลได้

**ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับสิทธิของคู่ความในการนำพยานหลักฐาน
เข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226**

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1281/2503 ศาลชั้นต้นอนุญาตให้นักคดีซึ่งอ้างว่าเป็นผู้เสียหายเข้ามาเป็นโจทกร่วมกับผู้ร่วมคดีแล้ว แม้ในที่สุดศาลมจะพิพากษาว่าโจทกร่วมไม่ใช่ผู้เสียหาย ไม่มีสิทธิเข้าเป็นโจทก์ดี ก็เป็นเพียงทำให้โจทกร่วมไม่ได้รับผลของการฟ้องเท่านั้น หากทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของโจทกร่วมในคดีนี้เสียเปล่าไป เท่ากันไม่ได้ดำเนินคดีโดยแต่อย่างใดไม่ ส่วนพยานหลักฐานที่โจทกร่วมอ้างอิงมาตน์ศาลย่อมนำมาประมวลวินิจฉัยข้อเท็จจริงแห่งคดีได้ ไม่มีอะไรจำกัดห้ามให้ต้องฟังเฉพาะคดีของโจทก์แต่ล่ะคน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1142/2503 คำพยานในชั้นได้ส่วนมูลฟ้องซึ่งศาลบันทึกไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 237 นั้น เป็นพยานเอกสารอย่างหนึ่งซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ จึงชอบที่จะอ้างเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ส่วนพยานหลักฐานนี้จะรับฟังได้หรือไม่เพียงใดเป็นคุณพินิจของศาลที่จะพิจารณาวินิจฉัยอีกชั้นหนึ่ง ฉะนั้นเมื่อศาลถ่างฟังข้อเท็จจริงต้องกันนาวนิจฉัยถึงคำเบิกความของโจทก์ในชั้นได้ส่วนมูลฟ้องประกอบคำพยานอื่นที่ได้เบิกความในชั้นพิจารณาจึงไม่เป็นการผิดต่อกฎหมายแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1123/2509 (ประชุมใหญ่) ศาลเชื่อว่าจำเลยได้ถูกบันทึกเสียงไว้ถึง 6 ครั้ง มากที่จะมีคราเลียนเสียงที่จำเลยพูดได้เป็นชั่วโมงๆ ไม่ใช่ว่าศาลชั้นต้นจะรับฟังคำพังแต่เทปอัดเสียงของจำเลยมาลงโทษจำเลยก็หาไม่ ศาลเชื่อว่าโจทกร่วมได้อัดเสียงจำเลยไว้จริง จึงไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 186/2514 ผู้เสียหายได้รับอนุญาตให้เข้าเป็นโจทกร่วมในคดีแล้ว แม้ภายหลังศาลอุทธรณ์จะยกคำร้องขอเข้าเป็นโจทกร่วมเสีย ก็ไม่ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของโจทกร่วมที่ได้กระทำระหว่างเป็นคู่ความในคดีเสียเปล่าไป พยานหลักฐานที่โจทกร่วมได้อ้างอิงไว้ศาลย่อมใช้เป็นพยานหลักฐานสำหรับโจทก์และโจทกร่วม คนอื่นเพื่อประมวลวินิจฉัยข้อเท็จจริงแห่งคดีได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2107/2514 แม้พนักงานสอบสวนจะมิได้สอบสวนพยานบางคนไว้ โจทก์ก็มีสิทธิที่จะนำพยานเข่นนั้นเข้าสืบเพื่อให้ศาลรับฟังเป็นพยานได้ เพราะไม่มีกฎหมายบังคับว่าพยานจะต้องเป็นพยานที่ให้การมาแล้วในชั้นสอบสวนเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2823-2824/2516 ในคดีอาญา จำเลยยื่นมีสิทธิที่จะให้การอย่างไรหรือเมะจะไม่ให้การเลยก็ได้ เป็นหน้าที่ของโจทก์ต้องนำสืบพยานให้เห็นว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด จำเลยไม่จำต้องยกประเด็นข้อต่อสู้ไว้ในคำให้การก็มีสิทธิที่จะนำสืบพื้อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยได้ โดยไม่จำต้องซักค้านพยานโจทก์ในเรื่องที่จำเลยจะนำพยานหลักฐานเข้าสืบท่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2182/2520 จำเลยรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุก 1 เดือน จำเลยอุทธรณ์อ้างคำรับรองของสถานศึกษาว่าจำเลยกำลังศึกษาอยู่ ขอให้รอการลงโทษ ข้อเท็จจริงนี้เป็นคนละเรื่องกับจำเลยกระทำผิดหรือไม่ จำเลยอ้างเหตุประกอบดุลพินิจได้ ศาลอุทธรณ์จะเชื่อหรือไม่ก็ได้ ศาลอุทธรณ์รอการลงโทษได้ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงอกสำวน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 416/2523 เอกสารที่จำเลยทำปลอม ผู้ชำนาญได้ตรวจพิสูจน์แล้ว เอกสารนั้นหายไปไม่ได้มาเป็นพยานในคดีเรื่องเจ้าพนักงานปลอมเอกสารและรับรองเอกสารเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161, 162 และ 157 แต่มีพยานบุคคลมาเบิกความรับรองว่าเป็นลายมือชื่อปลอม ศาลฟังพยานบุคคลรับฟังลงโทษจำเลยได้แม้ไม่มีตัวเอกสารปลอมมาเป็นพยานหลักฐานในคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1457/2531 จำเลยกับพวกรถูกฟ้องในคดีก่อนว่า กระทำความผิดที่โจทก์ฟ้องในคดีนี้ แต่เมื่อสืบพยานโจทก์ในคดีดังกล่าวไปแล้ว ศาลมีชั้นต้นสั่งให้แยกฟ้อง ซึ่งจำเลยให้การปฏิเสธและโจทก์ได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ กรณีจึงถือได้ว่าเป็นการพิจารณาและสืบพยานโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยแล้ว เมื่อศาลมีชั้นต้นมีคำสั่งว่าคดีนี้ไม่จำเป็นต้องสืบพยานที่ได้สืบไว้แล้วอีก และให้นำสำวนคดีเดิมมาผูกไว้กับคดีนี้ เพื่อจะได้ประกอบการพิจารณาคดีนี้ จำเลยมิได้โடีແย়คำสั่งดังกล่าว ศาลมีชัยก่อนคดีนี้ ฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1644/2531 บันทึกการตรวจสอบที่เกิดเหตุระบุว่า พนกง เศยกระจะห่างจากทางเท้าประมาณ 3 เมตร แม้เป็นเอกสารที่ทำขึ้นฝ่ายเดียว แต่เป็นหลักฐานที่เจ้าพนักงานดำเนินการตรวจสอบและบันทึกไว้ ดังนี้เป็นเอกสารที่รับฟังเป็นพยานได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3224/2531 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 มิได้ห้ามนำสืบพยานบุคคลหัวล้างพยานเอกสาร การที่ศาลให้นำสืบพยานบุคคลและให้รับฟังพยานบุคคลนั้น จึงไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1548/2535 เมื่อไม่มีกฎหมายบังคับว่าเอกสารที่จะอ้างหรือนำสืบในคดีอาญาจะต้องเป็นเอกสารที่ได้มีการสอบสวนและอยู่ในสำนวนการสอบสวนเท่านั้น ศาลย่อมรับฟังบันทึกคำรับสารภาพแผนที่บ้านจำเลยและภาพถ่ายประกอบพยานหลักฐานอื่นเพื่อลงโทษจำเลยได้ แม้ว่าเอกสารดังกล่าวจะมิใช่เอกสารที่อยู่ในสำนวนการสอบสวนก็ตาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2644/2535 คำเบิกความของโจทก์ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องที่ว่า จำเลยออกเช็คพิพากษาเพื่อแลกเงินสดเป็นพยานเอกสารที่ใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาคดีได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1455/2537 วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 185/2539 จำเลยคดีอาญา มีสิทธินำพยานเข้าสืบพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนได้ โดยไม่ต้องซักก้านพยานโจทก์ไว้ก่อน แต่จะรับฟังได้หรือไม่เป็นคดีพินิจของศาลและไม่มีกฎหมายห้ามรับฟังข้อนำสืบต่อสู้คดีของจำเลยอื่น

อย่างไรก็ตามสิทธิของคู่ความในการนำพยานหลักฐานเข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริงนี้ก็มีข้อจำกัดตามกฎหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามนิ่ิให้รับฟังตามกฎหมาย

ดังบัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 และมาตรา

87

มาตรา 86 เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ก็ได้ หรือเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ แต่ยืนยันตอบบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้ศาลปฏิเสธไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นไว้

เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดฟุ่มเฟือยเกินสมควร หรือประวิงให้ชักษา หรือไม่เกี่ยวกับประเด็น ให้ศาลมีอำนาจการสืบพยานหลักฐาน เช่นว่านั้น หรือพยานหลักฐานอื่นต่อไป

เมื่อศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็นการจำเป็นที่จะต้องนำพยานหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับประเด็นในคดีมาสืบเพิ่มเติม ให้ศาลทำการสืบพยานหลักฐานนั้นต่อไปซึ่งอาจรวมทั้งการที่ได้เรียกพยานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ด้วย โดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอ

มาตรา 87 ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานใด เว้นแต่

(1) พยานหลักฐานนั้นเกี่ยวลิงข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีจะต้องนำสืบ และ

(2) คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหลักฐานได้แสดงความจำนางที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้น ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 88 และ 90 แต่ถ้าศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่งเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดี โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่บัญญัติของอนุมาตรานี้ ให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐาน เช่นว่านั้นได้

นอกจากนี้พยานหลักฐานที่คู่ความนำเข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีอาญา ยังต้องเป็นพยานชนิดที่มิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำนั้นสัญญา บุ้นเงิน หลอกหลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 และมาตรา 226 อีกด้วย

หากสรุปเป็นข้อยกเว้นสิทธิของคู่ความในการนำพยานหลักฐานเข้าพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 มาตรา 87 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 และมาตรา 226 ได้ 3 ประการ ดังนี้

1. พยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาท สำหรับพยานหลักฐานใดจะเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทหรือไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 บัญญัติว่า “ให้ศาลมีอำนาจเดิมที่ในอันที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานคู่ความนำมานั้นจะเกี่ยวกับประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้แล้วหรือไม่ แล้วพิพากษากดไปตามนั้น”

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกាដ้วยที่วินิจฉัยว่า พยานหลักฐานใดที่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาท หรือไม่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาท

คำพิพากษากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 177 วรรค 3 ฉะนั้น ในการที่จำเลยต่อสู้คดีมีข้ออ้างบางประการขึ้นนั้น โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องแกลงรับหรือปฏิเสธ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 177 วรรค 3 ฉะนั้น ในการที่จำเลยต่อสู้คดีมีข้ออ้างบางประการขึ้นนั้น โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องแกลงรับหรือปฏิเสธ เมื่อจำเลยมีสิทธินำสืบตามข้ออ้างของจำเลย โจทก์ก็ยอมนำสืบหักล้างได้ เพราะถ้าพยานหลักฐานใดเกี่ยวถึงข้อเท็จจริงที่ฝ่ายใดจะต้องนำสืบพยานหลักฐานนั้น ก็ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 87(1) มิใช่ว่าจะมีสิทธินำสืบแต่เฉพาะข้อที่ตนอ้างและมีหน้าที่นำสืบเท่านั้น ข้อความที่ฝ่ายหนึ่งอ้างขึ้นฝ่ายเดียว อีกฝ่ายหนึ่งแม้จะไม่อ้างข้อความนั้นก็สืบหักล้างได้ การนำสืบไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนข้ออ้างของตนหรือหักล้างข้ออ้างของอีกฝ่ายหนึ่ง ก็คงเป็นพยานในประเด็นเดียวกัน ซึ่งต่างนำสืบโดยเดียงกันนั้นเอง

คำพิพากษากฎหมายวิธีพิจารณาชั้นต่อไป จึงอาจย้ำเช่นนี้ว่า สำหรับคดีที่ต้องห้ามตามมาตรา 87(1) นั้น โจทก์ฟ้องว่า พ. ซื้อขายโภคภัณฑ์ค้าปลีก หรือ พ. ซื้อขายโภคภัณฑ์ค้าปลีก แต่โจทก์นำสืบว่า พ. เป็นผู้เออเรียชีกของจำเลยมาชั้นต่อไป คือ พ. ซื้อขายโภคภัณฑ์ค้าปลีก ที่เป็นการนำสืบในรายละเอียดถึงที่มาแห่งเชื้อ จึงไม่นอกฟ้องนอกประเด็น

คำพิพากษากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1438/2524 ประเด็นมีเพียงว่า พนัยกรรมฉบับพิพาทปลอมหรือไม่ การที่ศาลล่างยกເອງความสมบูรณ์ของพนัยกรรมว่า เจ้ามรดกได้ลงชื่อในพนัยกรรมด้วยหน้าพยาน 2 คน หรือไม่ มาเป็นข้อวินิจฉัย แม้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวนี้องค์วายความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ให้อำนาจศาลหินยกขึ้นวินิจฉัยได้โดยที่ไม่มีคู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) ก็ตามแต่จะต้องเป็นข้อกฎหมายที่ได้มามาจากพยานนอกเรื่องนอกประเด็นไม่เกี่ยวกับที่คู่ความจะต้องนำสืบหรือมีกฎหมายบังคับให้ต้องแสดง ศาลจะรับฟังมาวินิจฉัยเป็นข้อกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) หาได้ไม่

คำพิพากษากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 2475/2526 โจทก์ฟ้องเรียกเงินค่าจ้างก่อสร้างอาคารที่ค้างชำระอ้างว่าจำเลยยังไม่ได้ชำระหนี้ค่าจ้างต่อเติมเพิ่มแบบรวม 10 รายการ จึงได้ทำการว่าได้ชำระให้ครบถ้วนแล้วและนำสืบถึงการชำระเงินให้โจทก์ 4 ครั้ง ดังนี้ โจทก์ยอมมีสิทธินำ

สืบว่า การชำระหนี้ดังกล่าวเป็นการชำระค่าเพิ่มเดินแบบครั้งที่ 1 ไม่ใช่ชำระค่าจ้างต่อเดิน นอกแบบรายการที่ฟ้อง อันเป็นการนำสืบหักล้าง โดยไม่จำต้องกล่าวบัญชายในคำฟ้อง และไม่ถือว่าเป็นการนำสืบนอกฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2670/2532 การที่ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานได้ย่อมจะต้อง พิจารณาว่าพยานหลักฐานนั้นเกี่ยวกับประเด็นในคดีหรือไม่ หากพยานหลักฐานใดไม่เกี่ยว กับประเด็นหรือนอกประเด็นแม้คู่ความจะนำสืบกล่าวอ้างพยานหลักฐานนั้นต่อศาล ศาล ย่อมมีอำนาจที่จะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น โจทก์บรรยายฟ้องว่าการที่จำเลยได้รับสิทธิ บัตรพิพากษาโดยผ่านต่อกฎหมายทำให้โจทก์เสียหาย เพราะไม่สามารถที่จะผลิตจำหน่าย หรือมีไว้ซึ่งสินค้าที่มีรูปลักษณะเหมือนหรือคล้ายกับแบบผลิตภัณฑ์ที่จำเลยยื่นคำขอไว้ การ ที่โจทก์ส่งเอกสารเพื่อจะให้ศาลรับฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์ได้ผลิตสินค้าที่เหมือนหรือคล้าย แบบผลิตภัณฑ์ที่จำเลยได้รับสิทธิบัตรนานาประเทศแล้ว โดยผลิตมาก่อนฟ้องและก่อนที่จำเลยจะ ได้รับสิทธิบัตรนั้น เป็นการสืบนอกฟ้องนอกประเด็น ศาลหาจำต้องรับฟังพยานหลักฐาน ของโจทก์นั้นไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2881/2532 จำเลยให้การว่า ที่คืนตามฟ้องไม่ใช่สินสมรส ระหว่าง บ. กับ ล. ซึ่งเป็นบิดามารดาโจทก์และจำเลย แต่เป็นสินเดิมของ ล. มาก่อนสมรส ในชั้นพิจารณาจำเลยกลับนำสืบว่า ที่คืนดังกล่าวเป็นมรดกของ บ. มารดาของ ล. ตกได้แก่ ล. ดังนั้นขอนำสืบของจำเลยเป็นการนำสืบถึงที่มาของที่คืนที่ ล. ได้มาก่อนทำการสมรสกับ บ. อยู่นั้นเอง จึงมิใช่เป็นการนำสืบนอกคำให้การแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7/2534 จำเลยกู้เงินจากโจทก์ไปจำนวน 32,000 บาท ตาม เอกสารหมาย จ. 2 จำเลยกู้เบิกความยอมรับว่าได้ทำสัญญากู้เงินเอกสารหมาย จ. 2 จริง จำนวน 32,000 บาท สัญญาด้านพื้นที่เงินไม่เป็นเอกสารที่โจทก์กรอกข้อความเองโดย จำเลยมิได้ยินยอมมิใช่เอกสารปลอมดังที่จำเลยให้การ ส่วนที่จำเลยนำสืบว่า จำเลยกู้เงิน โจทก์เพียง 20,000 บาท และชำระหนี้ให้แก่โจทก์แล้ว เป็นการนำสืบข้อเท็จจริงที่จำเลยมิ ได้ให้การไว้และมิใช่เป็นการนำพยานหลักฐานมาสืบเพื่อสนับสนุนคำให้การของจำเลย จึง เป็นพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวข้องเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะต้องนำสืบ ต้องห้ามมิ ให้ศาลรับฟังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 87

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 1658/2534 โจทก์ใช้ทางพิพากษาคืนกว่า 10 ปี โดยมิได้อข
อนุญาตจากจำเลย และมิใช่เป็นการใช้โดยถือวิสาหะ ทางพิพากษ์ยกเป็นภาระจ่ายตนโดย
อาชญากรรม จำเลยนำสืบว่า โจทก์ใช้ทางพิพากษาโดยขออนุญาตจากจำเลยโดยมิได้ให้การต่อสู้
เป็นประเด็นไว้ การนำสืบดังกล่าวของจำเลยจึงเป็นการนำสืบนอกคำให้การและนอก
ประเด็น ไม่มีหนักอันควรรับฟัง

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 686/2535 ศาลอ่อนดันกำหนดประเด็นข้อพิพากษาไว้เพียงว่า
(1) โจทก์ซ่าที่คืนพิพากษาจำเลยหรือไม่ (2) โจทก์ได้สิทธิครอบครองที่พิพากษาอย่าง
การครอบครองหรือไม่ (3) โจทก์ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่จำเลยหรือไม่ เพียงใด โดยไม่
ได้กำหนดประเด็นข้อพิพากษาว่า ที่พิพากษาเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ ดังนี้ โจทก์
ยื่นไม่มีสิทธินำพยานเข้าสืบในประเด็นที่ว่าที่พิพากษาเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เพราะ
จะเป็นการนำสืบนอกประเด็น ศาลอ่อนดันจึงชอบที่จะมีคำสั่งให้คงสืบพยานเอกสาร และด
ส่งประเด็นไปลืมพยานบุคคลของโจทก์ที่เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 2496/2535 ปัญหาว่าโจทก์นักเลิกสัญญาแล้วหรือไม่ จำเลย
ไม่ได้ให้การเป็นประเด็นไว้ แม้ศาลอ้างทั้งสองวินิจฉัยในปัญหาดังกล่าว ก็เป็นการวินิจฉัย
นอกประเด็น ศาลฎีกามิรับวินิจฉัยให้

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 3415/2535 โจทก์จำเลยพิพากษันว่า ที่อกริมตลิ่งเป็น
กรรมสิทธิ์ของโจทก์หรือจำเลย ไม่มีประเด็นพิพากษาว่าเป็นที่ขายตลิ่งหรือไม่ การที่ศาลมีเดิน
เพชรูปสืบที่คืนพิพากษาในประเด็นที่ว่า ฝ่ายได้ครอบครองที่คืนพิพากษาแล้ววินิจฉัยข้อเท็จจริงที่
ปรากฏขึ้นจากการเดินเพชรูปสืบว่าที่พิพากษาไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของโจทก์และจำเลย แต่เป็นที่
ขายทะเลข้าหัวเมือง จึงเป็นที่ขายตลิ่ง เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โจทก์ไม่มีอำนาจ
ฟ้องนั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ได้มายโดยไม่ชอบด้วยกระบวนการพิจารณา ต้องห้ามตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 87 และเป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็น

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 3611/2535 โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากตึกพิพากษา ซึ่งเป็น
ทรัพย์มรดกของ อ. ที่เคยให้จำเลยอยู่อาศัย จำเลยให้การต่อสู้ว่า ตึกพิพากษาเป็นสินสมรส
ระหว่างจำเลยกับสามี ประเด็นข้อพิพากษ์มีว่าตึกพิพากษาเป็นของ อ. หรือของจำเลย ที่ศาลมี

ยกເອົາສີທີອາສັບຂອງນຸ່ມຕົກຈຳແລຍ່ທີ່ໄດ້ນາໂຄບພິນຍົກຮ່ວມຕາມທີ່ພິຈາຮາໄດ້ກ່າວມາວິນິຈັບ ຈຶ່ງ
ເປັນກ່າວວິນິຈັບນອກປະເທດ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1604/2536 การนำสืบถึงมูลหนี้เดิมอันเป็นที่มาแห่งหนี้ตาม
ฟ้อง เป็นการนำสืบตามประเด็นแห่งคดีหาเป็นการนำสืบนอกฟ้องนอกประเด็นไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2610/2537 การที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 ให้การต่อสู้คดีว่า มิได้
ลงลายมือชื่อตกลงเช็คพิพากษา ย่อมมีความหมายชัดแจ้งว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่ได้ลง
ลายมือชื่อหรือไม่มีลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 และที่ 3 อยู่ด้านหลังเช็คพิพากษา และเมื่อลาย
มือชื่อของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่มีแล้ว การขีดฆ่าลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ก็ย่อม¹
เกิดขึ้นໄວ້ได้ ดังนั้นที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 นำสืบว่าในขณะที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ได้มีการขีดฆ่า²
ลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 และที่ 3 แล้ว จำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่ต้องรับผิดในฐานะผู้ลักล
หลัง จึงเป็นการนำสืบนอกประเด็นที่ให้การต่อสู้ໄວ້

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2808/2537 คำให้การของจำเลยและประเด็นข้อพิพากษาไม่มี
ประเด็นว่าจำเลยได้ชำระหนี้ตามฟ้องให้แก่โจทก์เสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ แต่จำเลยขอส่ง
ประเด็นไปสืบพยานจำเลยทั้งสองปากในประเด็นว่าธนาคารโจทก์ สาขาพิจิตร ได้หักเงิน
จากบัญชีของจำเลยทุกเดือนชำระหนี้ให้แก่โจทก์ตามฟ้องเสร็จสิ้น จึงเป็นการขอส่งประเด็น³
ไปสืบพยานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพากษาในคดี จึงชอบที่ศาลชั้นต้นจะไม่อนุญาตให้จำเลย
ส่งประเด็นและคงสืบพยานจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3379/2537 การที่จำเลยที่ 2 ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมาย
เรียกเอกสารหนังสือเดินทางของจำเลยที่ 3 จากกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพิสูจน์ว่าการ
ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยที่ 3 ไม่ชอบ เพราะจำเลยที่ 3 ไม่ได้อยู่ในราช
อาณาจักรในขณะที่มีการนำหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องไปส่งให้แก่จำเลยที่ 3 นั้น เห็นได໌
ว่าเอกสารดังกล่าวมิใช่เอกสารที่เกี่ยวกับประเด็นตามคำฟ้องและคำให้การของจำเลยที่ 2 จึง
เป็นเอกสารที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี ศาลชั้นต้นมีอำนาจดึงสืบพยานหลักฐานดังกล่าว
ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 872/2538 ในกรณีพิจารณาคดีแพ่งที่เกี่ยวนองกับคดีอาญา
ของศาลฎีกา สำเนาคำพิพากษาคดีส่วนอาญาของศาลอุทธรณ์และใบสำคัญคดีที่สุดตามคำ

แตลงของจำเลยเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่งเกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลฎีกามีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวข้าสู่สำนวนในชั้นฎีกาได้ และจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาดีส่วนอย่างของศาลอุทธรณ์ดังกล่าว

คำพิพากษาศาลมีผลตั้งแต่วันถัดมาของวันที่ตัดสินคดี ไม่ได้ให้การว่าได้นอกล้างโน้มน้าวกรรมภัยในกำหนดเวลาตามกฎหมายแล้ว การนำสืบของจำเลยที่ว่าได้นอกล้างนิติกรรมไปยังโจทก์ก่อนวันที่พากันไปโอนที่ดินพิพากษาตามสัญญาจะซื้อขายที่เป็นโมฆะที่สำนักงานที่ดิน จึงเป็นการนำสืบนอกคำให้การเป็นข้อที่มิได้รับความเห็นชอบในศาลมีผลตั้งแต่วันถัดมาของวันที่ตัดสินคดี ไม่รับวินิจฉัย

คำพิพากษาศาลมีผลตั้งแต่วันถัดมาของวันที่ตัดสินพร้อมสิ่งปลูกสร้างโดยจำเลยจะต้องก่อสร้างให้แล้วเสร็จแล้วโอนขายให้โจทก์ จำเลยให้การว่าได้ปลูกสร้างอาคารเสร็จแล้วแต่โจทก์ไม่พร้อมที่จะรับโอน ประเด็นข้อพิพากษาจึงมีว่าจำเลยปลูกสร้างอาคารเสร็จแล้วหรือไม่ การที่จำเลยนำสืบว่าเมื่อมีการถอนปูน เดินท่อประปา เดินสายไฟ ทาสี ติดบานประตูหน้าต่างแล้ว ถือว่าจำเลยก่อสร้างอาคารแล้วเสร็จตามข้อตกลงในสัญญา เป็นเรื่องนอกเหนือไปจากคำให้การ จึงเป็นการนำสืบนอกประเด็น

คำพิพากษาศาลมีผลตั้งแต่วันถัดมาของวันที่ตัดสินโจทก์ จำเลยจดทะเบียนห่ายเป็นสินสมรสหรือไม่ และทรัพย์สินที่จำเลยได้นำหลังโจทก์จำเลยจดทะเบียนห่าย โจทก์เป็นเจ้าของรวมด้วยหรือไม่ ขณะนี้ปัญหารื่องการจดทะเบียนห่ายสมบูรณ์หรือไม่ แม้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ให้ศาล มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้โดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้าง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) ก็ตาม แต่จะต้องเป็นข้อกฎหมายที่ได้มาจากข้อเท็จจริงในการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา

87 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากพยานนอกประเด็นไม่เกี่ยวกับที่คู่ความจะต้องนำสืบหรือมีกฎหมายบังคับให้ต้องมีเอกสารมาแสดง ศาลจะรับฟังมานิจฉัยเป็นข้อกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) หาได้ไม่ การที่ศาลอุทธรณ์ยกเรื่องการจดทะเบียนห่ายไม่สมบูรณ์และโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขึ้นวินิจฉัยจึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว

ข้อ 2. พยานหลักฐานใดที่ฟุ่มเฟือยเกินสมควรหรือประวิงคดีให้ชักข้า ศาลมีอำนาจคัดสืบพยานหลักฐานเช่นว่าดังนี้ การที่คู่ความฝ่ายใดอ้างและนำสืบพยานหลักฐานที่ฟุ่มเฟือยก็ถือว่ามีลักษณะเป็นการประวิงคดีอย่างหนึ่งด้วย

ตัวอย่างคำพิพากษาคล้ายกันที่ไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ฟุ่มเฟือยเกินสมควรหรือประวิงคดีให้ชักข้า

คำพิพากษาคล้ายกันที่ 117/2490 ทนายขอเลื่อนคดีโดยอ้างว่าจำเลยซึ่งจะเบิกความป่วย และว่าถ้านัดห้ามมาศาลไม่ได้จะแตลงก่อนวันนัดขอให้ไปเพชรบุรี ครั้นถึงวันนัดทนายจำเลยขอเลื่อนคดีโดยอ้างว่าจำเลยป่วยโดยมิได้แตลงให้ศาลมารดาล่วงหน้า และไม่มีพยานอื่นมาศาล ดังนี้ พอเห็นได้ว่าเป็นการประวิงความ ศาลสั่งคงสืบพยานจำเลยเสียได้

คำพิพากษาคล้ายกันที่ 570/2508 ศาลนัดสืบพยานจำเลยครั้งแรกวันที่ 28 สิงหาคม 2504 จำเลยขอเลื่อนคดี 11 ครั้ง อ้างเหตุทนายป่วยบ้าง ตัวจำเลยป่วยบ้าง ตัวจำเลยไปต่างจังหวัดบ้าง จนถึงนัดสุดท้ายวันที่ 14 มกราคม 2506 ทนายจำเลยแตลงว่าจำเลยป่วยอยู่ต่างจังหวัด พยานอื่นก็ไม่ได้นำมา ขอเลื่อนคดีเรื่องนี้ ส่อให้เห็นว่าเป็นการประวิงคดีอย่างชัดแจ้ง ศาลสั่งคงสืบพยานจำเลยได้

คำพิพากษาคล้ายกันที่ 710/2508 จำเลยสืบพยานไปแล้ว 6 ปาก เป็นทำนองเดียวกันในเรื่องกริยาจำเลยทำการค้าแล้วจำเลยจะขอสืบพยานเพิ่มเติมในข้อที่จำเลยเข้าอุ้ย่าคัยซึ่งไม่มีอะไรที่จะสืบเนื่องจากเหตุที่สืบไว้แล้ว แม้จะให้จำเลยสืบพยานต่อไปก็ไม่ทำให้ข้อвинิจฉัยข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป เรื่องนี้ย่อมเป็นการประวิงคดี (เป็นพยานที่ฟุ่มเฟือยเกินสมควร)

คำพิพากษาคล้ายกันที่ 751-752/2509 ศาลเมืองอ่านาจตัดหรืองดสืบพยานตามที่เห็นสมควรเพื่อให้คดีดำเนินไปโดยไม่ชักข้า ในกรณีที่ศาลอ้อนทนายโจทก์ว่าจะสืบพยานต่อไปในข้อใด และทนายโจทก์แตลงว่าขังแตลงไม่ได้ขอสงวนไว้ก่อน แม้ทนายอีกฝ่ายแตลงว่าพยานที่จะสืบข้อใดหากรับข้อเท็จจริงได้ก็จะรับเพื่อมิให้คดีล่าช้าทนายโจทก์ก็ยังยืนยันเช่นเดิม ดังนี้ การที่ทนายโจทก์ไม่แตลงให้ศาลมารดาเป็นการประวิงคดีให้ชักข้า ศาลชอบที่จะงดสืบพยานโจทก์ต่อไปได้

คำสั่งให้คืนพยานไม่ใช่คำวินิจฉัยข้อพิพาทแห่งคดี ผู้พิพากษานายเดียวมีอำนาจสั่งได้ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติธรรม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1016/2509 โจทก์ขอเลื่อนการพิจารณาคดีไปอีก ทั้งๆ ที่ศาลชั้นต้นได้กำชับแล้วว่าให้นำพยานมาสืบให้พร้อมกัน เพราะให้เลื่อนการสืบพยานโจทก์ เพราะเหตุข้อห้องฟ่ายโจทก์มาหลายนัดแล้ว เหตุที่พยานมาศาลไม่ได้อ้างว่าป่วยเป็นไข้หวัดทั้งสองครั้ง ศาลชั้นต้นจะไปเพชญสืบ นายโจทกร่วมกับข้อห้องว่าไม่ทราบที่อยู่ของพยาน ไม่สามารถนำศาลไปเพชญสืบได้ ส่วนพยานโจทก์อีกปากหนึ่งนั้น โจทก้อ้างว่าไปต่างจังหวัดไม่ทราบที่อยู่ของพยาน พฤติการณ์เช่นนี้เป็นการประวิงคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1393-1395/2510 ถ้าศาลเห็นว่าพยานประเด็นที่จำเลยขอให้ส่งประเด็นไปสืบนั้นเป็นพยานหลักฐานฟุ่มเฟือยกันสมควร ศาลก็มีอำนาจคัดสืบพยานหลักฐานเหล่านั้นเสียได้ ตามนัยมาตรา 86 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความแพ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 357/2511 จำเลยพยายามให้คดีดำเนินไปอย่างล่าช้า กล่าวคือ ในเบื้องต้นจำเลยทำเป็นฟ้องແย้งแล้วปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยไปโดยไม่นำเจ้าพนักงานไปส่งหมายเรียกและฟ้องແย้งให้โจทก์ ศาลจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีฟ้องແย้ง วันซึ่งสองสถานฝ่ายจำเลยไม่มาศาล วันสืบพยานครั้งแรกหมายจำเลยแตลงว่าปดพันขอเลื่อน ศาลอนุญาตและให้กำชับว่าหากมีกรณีขอเลื่อนไปอีกศาลจะไม่อนุญาต ถ้าไม่มีเหตุผลที่หนักแน่นสมควรนัดที่ 2 โจทก์ขอเลื่อน นัดที่ 3 จำเลยขอเลื่อน อ้างเหตุป่วยปอดฟัน ศาลอนุญาตให้เลื่อน และสั่งว่าจะอนุญาตให้จำเลยเลื่อนคดีครั้งนี้ได้ครั้งเดียว ในนัดหน้าจะไม่อนุญาตให้จำเลยเลื่อนไปอีกไม่ว่ากรณีใดๆ นัดที่ 4 นายจำเลยขอเลื่อนอีกอ้างเหตุป่วย โจทก์คัดค้านศาลจึงไม่อนุญาตให้เลื่อน ตามพฤติการณ์ที่ฝ่ายจำเลยดำเนินคดีตลอดมาดังกล่าวนี้เป็นการประวิงคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1245/2517 ในวันนัดสืบพยานจำเลย นายจำเลยขอเลื่อนคดี เพราะจำเลยไม่มาศาลโดยไม่ทราบเหตุข้อห้อง และพนัยจำเลยแตลงด้วยว่านัดหน้าถ้าจำเลยไม่มาศาลก็จะไม่ขอเลื่อนคดีอีก ในวันนัดสืบพยานนัดต่อมาจำเลยกลับไม่เตรียมพยานมาศาลและขอเลื่อนคดีอีก เมื่อศาลไม่ยอมให้เลื่อนคดีโดยให้พนัยจำเลยนำจำเลยเข้าเบิก

ความ ทนายจำเลยก็ไม่ยอมนำจำเลยเข้าเบิกความเป็นพยานเช่นนี้ เป็นการประวิงคดีที่ศาลชั้นต้นถือว่าจำเลยไม่ติดใจสืบพยานและไม่มีพยานเข้าสืบ จึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2230/2520 ศาลชั้นต้นพิจารณาคำฟ้อง คำร้องขอแก้ไขคำฟ้องของโจทก์และคำให้การของจำเลยแล้ว เห็นว่าคดีวินิจฉัยได้แล้ว จึงมีคำสั่งให้คงสืบพยานโจทก์และจำเลย และนัดฟังคำพิพากษานี้ยื่นอุમิตงานทำได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 992/2532 ในวันนัดสืบพยานจำเลยที่ 1 นัดแรก จำเลยที่ 1 ไม่มีพยานมาศาล ศาลอนุญาตให้เลื่อนการพิจารณาคดีโดยกำหนดว่าจะไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีอีก และให้จำเลยที่ 1 นำพยานมาสืบให้เสร็จในนัดต่อไป ครั้นถึงวันนัดจำเลยที่ 1 เมิกความเป็นพยานด้วยตนเอง และขอส่งประเด็นไปสืบพยานจำเลยที่ 1 ยังศาลอีก 2 ศาล ในประเด็นที่จำเลยที่ 1 ได้เบิกความไปแล้ว เช่นนี้ เป็นพฤติกรรมประวิงคดี ชอบที่ศาลจะไม่อนุญาตให้เลื่อนการสืบพยานและให้ตัดพยานที่จำเลยที่ 1 ประสงค์จะสืบต่อไปได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3646/2532 ในวันนัดสืบพยานจำเลยนัดแรกซึ่งศาลสั่งให้จำเลยนำพยานสืบให้เสร็จ ไม่มีพยานมาศาล ทนายจำเลยอ้างว่าจำเลยป่วยก่อนไม่มาในรับรองแพทย์มาแสดงให้นำเข้า ที่ทนายจำเลยจะนำสืบพยานปากหนึ่งในข้อที่ว่าด้วยเบี้ยมีการลดลงตามประการของธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนจำเลยแก่คดี เพราะโจทก์ได้นำสืบไว้แล้ว ทั้งทนายจำเลยนำจดหมายเรียกพยานปากนี้มาเบิกความแต่ก็ไม่ได้ดำเนินการ พยานจำเลยอิกปากหนึ่งก็ได้ความว่าเป็นลางนาฏการของจำเลยเอง ซึ่งทนายจำเลยนำจดหมายนี้มาเบิกความในวันนัดได้ และที่ทนายจำเลยขอให้ศาลชั้นต้นส่งลายมือชื่อของจำเลยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์นั้น ศาลชั้นต้นก็เห็นว่าไม่เป็นการจำเป็นจึงไม่อนุญาต ดังนี้พฤติกรรมเห็นได้ว่าจำเลยประวิงคดี คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้เลื่อนการสืบพยานจำเลยและให้ตัดพยานจำเลยโดยให้ถือว่าจำเลยไม่มีพยานมาสืบ จึงชอบด้วยรูปคดีแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3721-3722/2532 กรรมการผู้จัดการของโจทก์เป็นพยานสำคัญในการเปิดคดี แต่โจทก์กลับนำพยานอื่นเข้าสืบก่อน โดยไม่ปรากฏว่ามีความจำเป็นอย่างไร ศาลนัดสืบพยานครั้งหลังห่างจากนัดก่อน 2 เดือนเศษ โจทก์ยื่นจะถอนเวลาให้มีวันว่างตรงกันได้ แต่กลับไปต่อảngประเทศโดยมิได้แจ้งให้เห็นว่าเนื่องด้วยติดธุระสำคัญ

และจำเป็นอย่างไรและจะเบิกความเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญแก่คดีอย่างไร พฤติการณ์ดังกล่าวอยู่ย่อมแสดงให้เห็นว่าโจทก์ประวิงคดี ศาลชอนที่จะสั่งคงสืบพยานโจทก์ ปากดังกล่าวได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4198/2532 พยานจำเลยที่จำเลยขอสืบเป็นพยานบอกเล่าและศาลให้โอกาสแก่จำเลยพอกควรแล้ว จำเลยก็แกลงรับว่าหากไม่ได้สืบพยานไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ก็ได้ว่าไม่ติดใจสืบ ทั้งโจทก์แกลงคัดค้านว่าจำเลยประวิงคดี ดังนี้ มีเหตุสมควรที่จะคงสืบพยานจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 334/2534 เมื่อจะให้จำเลยสืบพยานจำเลยต่อไปแล้วได้ความตามที่จำเลยอ้างก็ไม่เกี่ยวกับประเด็นโดยตรงในคดี ทั้งเป็นเพียงพยานบอกเล่าซึ่งมีน้ำหนักน้อย หากจะให้นำเข้าสืบก็ไม่ทำให้การวินิจฉัยข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้ ศาลชั้นต้นชอนที่จะมีคำสั่งคงสืบพยานดังกล่าวเสียได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2583/2534 เมื่อศาลมีจยอนให้โจทก์นำสมูห์บัญชีธนาคาร และ ว. มาสืบในข้อที่ว่า ว. ร่วมลงทุน และได้รับทุนและส่วนแบ่งกำไรคืนไปแล้ว ก็ไม่ทำให้โจทก์ซึ่งมีชื่อในที่ดินมีโฉนดแปลงพิพาทพื้นจากหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้และภาษีการค้าจากการขายที่ดินทั้งหมด การสืบพยานทั้งสองภาคจึงไม่เป็นประโยชน์แก่โจทก์ ดังนั้น การที่ศาลภาษีอากรกลางมีคำสั่งไม่อนุญาตให้หมายเรียกสมูห์บัญชีธนาคารและตัดพยานปาก ว. เสีย เมื่อจะอ้างเหตุผลของการไม่อนุญาตและการตัดพยานโดยเหตุอันก็เป็นการชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3652/2534 โจทก์นำสืบพยานบุคคลที่อ้างว่า รู้เห็นเกี่ยวกับเงินฝากในธนาคารว่าเป็นของผู้อื่นหลายปากเพียงพอที่ศาลจะวินิจฉัยได้แล้ว ทั้งไม่ได้ความว่าพยานที่โจทก์จะนำสืบมีรายละเอียดเพิ่มเติมจากพยานโจทก์ที่นำสืบมาแล้วอย่างไร ศาลชั้นต้นมีอำนาจไม่อนุญาตให้โจทก์นำสืบพยานบุคคลในประเด็นดังกล่าวของโจทก์ต่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3831/2534 จำเลยเคยขอเดือนคดีมา 2 นัดแล้ว นัดแรกจำเลยอ้างว่าป่วย ครรั้นถึงวันนัดที่ 2 จำเลยไม่ได้เตรียมพยานอื่นมาศาล ศาลได้ให้โอกาสจำเลยขอเดือนคดีนัดที่ 2 ไป โดยกำหนดให้จำเลยนำพยานที่จะนำสืบทั้งหมดมาศาลในวันนัด

และเลื่อนคดีไปเป็นเวลา 1 เดือนเศษ จำเลยขังไม่นำพยานมาศาลในวันนัด ถือว่าจำเลยนี้ เกตนาประวิงคดี ศาลชอบที่จะไม่อนุญาตให้จำเลยเลื่อนคดีและคงสืบพยานจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5735/2534 เมื่อข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นอยู่ในเอกสารที่ โจทก์และจำเลยห้ามเป็นพยาน และศาลมิจารณาแล้วเห็นว่าพยานเอกสารดังกล่าวพึงพอใจ การวินิจฉัยคดีได้แล้ว ศาลย่อมมีอำนาจใช้คุลพินิจที่จะมีคำสั่งให้คงสืบพยานโจทก์และ พยานจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6027/2534 ตามคำแฉลงคัดค้านของผู้ร้อง รับว่าไม่ได้จัดทำ บัญชีทรัพย์มรดกและได้โอนขายที่ดินทรัพย์มรดกไปจริง จึงไม่มีความจริงที่จะต้องสืบ พยานผู้ร้อง เพราะเป็นการฟุ่มเฟือย ซักซ่าย ไม่ทำให้ประเด็นเปลี่ยนแปลงไป ศาลชั้นต้น ชอบที่จะคงสืบพยานผู้ร้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1877/2535 ศาลให้โอกาสผู้ร้องคัดค้านเลื่อนการไต่สวนมา หลาຍนัดแล้ว และรายงานกระบวนการพิจารณาด้วยระบุว่า นัดหน้าจะไม่ขอเลื่อนคดีอีก นัดหน้าหากผู้ร้องคัดค้านไม่มาหรือขอเลื่อนคดีอีกก็ยอมให้ถือว่าผู้ร้องคัดค้านไม่ติดใจสืบ พยานอีกต่อไป เมื่อผู้ร้องคัดค้านไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้ งดการไต่สวนและให้ถือว่าผู้ร้องคัดค้านไม่มีพยานมาสืบได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3710/2535 ถ้าข้อเท็จจริงเพียงพอแก่การวินิจฉัยคดีแล้ว ก็ ไม่จำต้องสืบพยานหลักฐานอย่างใดอีก ศาลมีอำนาจใช้คุลพินิจสั่งคงสืบพยานได้ เพื่อให้คดี ดำเนินไปรวดเร็วและยุติธรรม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 536-537/2536 เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานที่โจทก์และ จำเลยสืบมาพอแก่การวินิจฉัยคดีแล้ว ศาลมีอำนาจที่จะใช้คุลพินิจสั่งคงสืบพยานจำเลยได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 878-879/2536 จำเลยนำสืบผู้ใช้สินค้าของจำเลย 2 ปาก และนำผู้ที่เคยดำเนินการด้านน้ำทະเบียนการค้ามาเบิกความเป็นพยานจำเลยแล้ว พยาน จำเลยอีก 3 ปาก ซึ่งเป็นผู้ใช้สินค้าของจำเลย 2 ปาก และเป็นนายทະเบียนเครื่องหมายการ ค้าที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ตัด จึงเป็นพยานที่จะนำสืบในข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน เป็นการสืบ

พยานที่ฟุ่มเฟือยทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า ที่ศาลชั้นต้นใช้คุลpinijตัดพยานจำเลยดังกล่าว
จึงชอบแล้ว ไม่ขัดต่อกฎหมายในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐาน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 108/2538 จำเลยที่ 2 ให้การว่า ไม่เคยทำสัญญาคำประกัน
กับโจทก์ ถ้ายื่อชื่อในเอกสารดังกล่าวเป็นลายมือชื่อปลอม แต่จำเลยที่ 2 กลับไม่สนใจมา
เบิกความเป็นพยานเพื่อสนับสนุนข้อต่อสู้ของตนและก็ไม่ปรากฏว่าทนายจำเลยที่ 2 จะสืบ
ส. และ ศ. ตามที่ยื่นคำร้องและแตลงขอให้ศาลชั้นต้นส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นในข้อใด
เพียงได้ และในฎีกาของจำเลยที่ 2 ก็มิได้กล่าวให้ชัดเจงว่าจะสืบพยานทั้งสองในข้อใด แค่
ไหน เพียงได้ การที่จำเลยที่ 2 ขอส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นดังกล่าวจึงเป็นการประวิงคดี

ข้อ 3. พยานหลักฐานที่เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่น สัญญา บุญชี้ญ หลอกหลวง หรือ
โดยมิชอบประการอื่น ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 และ
มาตรา 226 บัญญัติไว้ เป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้รับฟัง ซึ่งตามแนวคำพิพากษา
ของศาลฎีกาพอสรุปได้ดังนี้

3.1 พยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ จะต้องเป็น
พยานหลักฐานที่ได้มายโดยชอบด้วยกฎหมาย มิฉะนั้นจะรับฟังเป็นพยานไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 769/2482 คำรับของจำเลยชี้ส่วนสวน ซึ่งเจ้าพนักงานมิได้
จดไว้ และทั้งเกิดขึ้นโดยเจ้าพนักงานมิได้ตักเตือนให้จำเลยทราบก่อนว่า ถ้อยคำของจำเลย
อาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันจำเลยในการพิจารณาคดีได้นั้น ใชยันจำเลยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1758/2523 พยานที่เกิดจากการบุญชี้ญ จูงใจว่า จะให้พยาน
ออกจากราบโดยได้รับบ้านญ และจะไม่จับกุมดำเนินคดีกับพยานดังกล่าว รับฟังไม่ได้ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 473/2539 คำรับสารภาพของจำเลยที่ได้ความว่า หากจำเลย
ไม่ให้การรับสารภาพ เจ้าพนักงานตัวร่วก็จะจับกุมกริยาของจำเลยและคนในบ้านทั้งหมด
ด้วย เป็นคำรับสารภาพที่มีเหตุจูงใจและบังคับให้กล่าว ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐาน
พิสูจน์ความผิดของจำเลยได้

3.2 พยานที่เบิกความโดยไม่ได้สาบานหรือปฏิญาณตนต่อหน้าศาลรับ
ฟังเป็นพยานไม่ได้

คำพิพากษากฎีกาที่ 824/2492 พยานเบิกความโดยที่ไม่ได้ปฏิญาณหรือสารบัน
ตนยื่นรับฟังไม่ได้ พยานเบิกความโดยไม่ได้สารบันหรือปฏิญาณ ศาลอุทธรณ์จึงขอน
สำนวนไปให้พิจารณาใหม่ พยานได้สารบันและรับรองว่าคำเบิกความที่ได้เบิกความไว้เป็น
ความจริง ดังนี้ ศาลจะรับฟังคำเบิกความครั้งก่อนนี้ไม่ได้ ไม่เห็นอกับกรณีที่พยานได้
สารบันในขณะที่เบิกความอยู่ ซึ่งศาลรับฟังคำเบิกความก่อนสารบันได้ด้วย

3.3 คำให้การของจำเลยซึ่งไม่ได้ให้การไว้ในฐานะผู้ต้องหา ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 จะนำมาใช้ยังจำเลยในชั้นพิจารณา
คดีไม่ได้

คำพิพากษากฎีกาที่ 1106/2506 ในคดีอาญาที่ พยานหลักฐานที่จะฟังลงโทษ
จำเลยได้ ต้องเป็นพยานหลักฐานของโจทก์ เมื่อจะเอาจำเลยเป็นผู้ต้องหาก็ต้องสอบสวน
จำเลยในฐานผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 การที่
พนักงานสอบสวน สอนจำเลยไว้เป็นพยานในชั้นแรก ต่อมาก็นำคำให้การของจำเลยดัง
กล่าวมาอ้างพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดในชั้นพิจารณาไม่ได้ เพราะเป็นพยานที่มีข้อบก
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

คำพิพากษากฎีกาที่ 1581/2531 ก่อนจับกุมจำเลย พนักงานสอบสวนได้เรียก
จำเลยสอบสวนในฐานพยานและทำบันทึกคำให้การไว้ ซึ่งคำบันทึกคำให้การดังกล่าวก็
ระบุว่าเป็นคำให้การของจำเลยในฐานพยานไม่ใช้ในฐานผู้ต้องหา ไม่มีข้อความที่แสดง
ว่าได้บอกให้ผู้ต้องหาราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืน
ตนในการพิจารณาคดีต่อศาลได้ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134
บัญญัติไว้เช่นนี้ จะถือว่าเป็นบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาไม่ได้ เมื่อโจทก์ไม่มีประจักษ์
พยานหรือพยานแวดล้อมให้ฟังว่าจำเลยกระทำความผิดตามที่ฟ้อง ลำพังบันทึกคำให้การชั้น
สอบสวนของจำเลยซึ่งให้การไว้ในฐานพยานมิใช้ในฐานผู้ต้องหา ยังฟังลงโทษจำเลยไม่
ได้

คำพิพากษากฎีกาที่ 148/2536 คำรับของจำเลยต่อพนักงานสอบสวนที่ถามจำเลย
ก่อนที่จะแจ้งข้อหาแก่จำเลยนั้น จำเลยยังไม่ได้อธิบายในฐานะผู้ต้องหา โจทก์จะอ้างเอาคำรับดัง
กล่าวเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดตามที่ฟ้อง จึงเป็นการไม่ชอบ

3.4 ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบถ่านบุคคลภายนอกโดยที่บุคคลนั้นไม่ได้อยู่ในฐานะพยาน รับฟังเป็นพยานในคดีไม่ได้

คำพิพากษากฎีกาที่ 392/2486 ในขั้นพิจารณาคดี ศาลจะฟังข้อเท็จจริงจากถ้อยคำของบุคคลภายนอกซึ่งศาลเรียกมาสอบถ่านโดยบุคคลนั้น ไม่ได้อยู่ในฐานะพยานไม่ได้

3.5 ในขั้นไต่สวนมูลฟ้อง โจทก์จะอ้างแต่คำเบิกความของพยานในคดีแพ่ง โดยไม่ได้นำพยานดังกล่าวมาเบิกความในขั้นไต่สวนมูลฟ้อง จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานว่าคดีของโจทก์มีมูลไม่ได้

คำพิพากษากฎีกาที่ 604/2492 การไต่สวนมูลฟ้องเป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับศาล โจทก์ต้องนำพยานเข้าสืบให้เห็นว่าฟ้องของโจทก์มีมูลที่ศาลจะรับไว้พิจารณาในกรณีที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา แม้มูลคดีในคดีทั้งสองนั้นจะเกี่ยวเนื่องกัน ในการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา หากโจทก์อ้างแต่คำเบิกความของพยานในคดีแพ่ง โดยไม่นำพยานมาเบิกความในคดีอาญา ย่อมถือว่าโจทก์ไม่มีพยานมาสืบให้ฟัง ได้ว่าคดีมีมูล

ข้อสังเกต

1. พยานหลักฐานที่ได้มาจากการล่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิด เช่น เจ้าพนักงานตำรวจให้สายลับนำคนบัตรที่ทำดำเนินไว้หรือลงบันทึกประจำวันไว้แล้วไปปล่อยชื่อยาเสพติด ชื่อสลากรกินรวม ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานแห่งการกระทำผิด พยานหลักฐานดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นพยานที่ได้มาจากการจูงใจ บุี้เบี้ย หลอกลวงหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

คำพิพากษากฎีกาที่ 230/2504 มีผู้แจ้งความแก่เจ้าพนักงานว่า จำเลยขายสลากรกินรวมโดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าพนักงานจึงพากันไปปชุ่มคอyleดักจับ โดยจัดให้ตำรวจคนหนึ่งปломตัวเป็นรายภูรเข้าไปข้อชื่อสลากรกินรวมจากจำเลย จำเลยก็ขายให้ แล้วเจ้าพนักงานที่ชุมอยู่ได้เข้าไปจับจำเลยพร้อมของกลางดังนี้ จำเลยต้องมีความผิดฐานเด่นการพนัน เป็นเจ้ามือขายสลากรกินรวม เพราะการที่ตำรวจปломตัวไปชื่อสลากรกินรวมจากจำเลย เป็นการกระทำเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานแห่งการกระทำความผิดของจำเลยตามที่มีผู้แจ้งความไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1163/2518 มีผู้เรียนต่อเจ้าพนักงานตำรวจว่า ที่สถานบริการอาบ อบ นวด ของจำเลยที่ 1 มีการค้าประเวณด้วย พนักงานสอบสวนจึงให้สิบตำรวจโท โภวิรัช เข้าไปขอรับบริการอาบ อบ นวด ของจำเลยที่ 1 และสิบตำรวจนคราชโภวิรัชได้ขอร่วมประเวณกับจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นหญิงบริการ และได้ให้เงินแก่จำเลยที่ 2 ต่อมากล่าวกับเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยที่ 1 และที่ 2 พร้อมชนบัตรของกลางมาดำเนินคดี ศาลฎีกวินิจฉัยว่า เมื่อ สิบตำรวจนคราชขอร่วมประเวณกับจำเลยที่ 2 เพื่อพิสูจน์ว่ามีการค้าประเวณในสถานที่เกิดเหตุจริงหรือไม่ แล้วจำเลยที่ 2 ยอมร่วมประเวณและรับเงินจากสิบตำรวจนคราช ไม่เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบแต่อย่างใด เพราะถ้าไม่มีการค้าประเวณกันจริงแล้ว จำเลยที่ 2 ก็ขอบที่จะปฏิเสธการขอร่วมประเวณและไม่รับเงินจากสิบตำรวจนคราช พยานหลักฐานของโจทก์จึงเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้

2. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 95 บัญญัติว่า ห้ามนิหัยอนรับพึงพยานบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้น (1) สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ จะนั้น พยานบุคคลซึ่งไม่เข้าใจและตอบคำถามได้ ย่อมไม่สามารถให้ข้อเท็จจริงแก่ศาลได้ จึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ แต่ย่างไรก็ตามพยานที่เป็นคนหูหนวก หรือเป็นใบ้ หรือหั้งหูหนวก และเป็นใบ้นั้น อาจถูกถามหรือให้ตอบโดยวิธีเขียนหนังสือ หรือโดยวิธีอื่นที่สมควรได้ และคำเบิกความของบุคคลนั้นๆ ให้ถือว่าเป็นคำพยานของบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงรับฟังได้ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 96)

3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232 บัญญัติว่า “ห้ามนิหัยโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน” ซึ่งมาจากหลักสุภาษิตกฎหมายที่ว่า “ไม่มีกราจถูกบังคับให้ต้องปรักปรำตเอง”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 534/2512 กฎหมายห้ามนิหัยโจทก์อ้างตัวจำเลยเป็นพยานโจทก์เท่านั้น มิได้ห้ามโจทก์อ้างผู้ที่กระทำผิดเช่นเดียวกับจำเลยมาเป็นพยาน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 227/2513 โจทก์อ้างจำเลยที่โจทก์ได้ถอนฟ้องไปแล้วมาเป็นพยานของโจทก์ในคดีได้ ไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 1202/2520 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232 ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานเท่านั้น ฉะนั้น แม้ร้อยเอกจุล พยานโจทก์จะเคยถูกฟ้องเป็นจำเลยร่วมกับจำเลยคดีนี้มา ก่อน แต่ศาลมิให้แยกฟ้องจำเลยคดีนี้เป็นคดีใหม่ต่างหากจากคดีที่ร้อยเอกจุล เคยถูกฟ้องเป็นจำเลยร่วมกับจำเลย โจทก์จึงอ้างร้อยเอกจุล เป็นพยานโจทก์ได้ โดยในขณะที่ร้อยเอกจุล เป็นความเป็นพยานโจทก์ในคดีนี้ ร้อยเอกจุล มิได้อูฐ์ในฐานะจำเลย

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 1885/2523 โจทก์อ้างจำเลยที่ถูกฟ้องคนละคดีเป็นพยานได้ไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232 แต่คำแนะนำของพยานดังกล่าวเป็นคำชี้ขาดทอดมิน้ำหนักน้อย

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 35/2532 คำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวน ที่พนักงานสอบสวนทำไว้โดยชอบ ย่อมใช้เป็นหลักฐานยันจำเลยในการพิจารณาคดีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 การที่ศาลงานเอาคำให้การชั้นสอบสวนที่โจทก์ อ้างส่งมาประกอบการวินิจฉัยพยานจำเลยเพื่อแสดงให้เห็นว่าคำนี้เป็นความของจำเลยในชั้นพิจารณาแต่ก็ต่างจากคำให้การในชั้นสอบสวนนั้น หากได้อศัยเพียงคำให้การในชั้นสอบสวนมาลงโทษจำเลยแต่อย่างใด กรณีถือไม่ได้ว่าเป็นการอ้างจำเลยเป็นพยานของโจทก์ จึงไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232

คำพิพากย์ศาลฎีกาที่ 853/2532 (ประชุมใหญ่) คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานมีอาวุธปืน ไม่มีหมายและทะเบียนไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต แม้จะได้ความจากคำนี้เป็นของจำเลยตอบคำถามค้านของโจทก์ว่าจำเลยไม่เคยได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนให้มีอาวุธปืนไว้ในครอบครองก็ตาม ก็เป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการที่จำเลยตอบคำถามของโจทก์ ถือไม่ได้ว่าโจทก์นำสืบถึงข้อเท็จจริงนี้ เพราะในการพิจารณาคดีอาญา โจทก์มีหน้าที่นำสืบที่ฟังได้ว่าจำเลยกระทำผิด ทั้งโจทก์ไม่ได้อาดปืนมาเป็นของกลางยืนยัน และไม่มีพยานหลักฐานอื่นที่พิสูจน์ให้เห็นว่า อาวุธปืนดังกล่าวไม่มีหมายและทะเบียนตามที่โจทก์ฟ้อง จึงลงโทษจำเลยฐานมีอาวุธปืน ไม่มีหมายและทะเบียนไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตไม่ได้

คำพิพากยศาสตร์คดีที่ 4012/2534 โจทก์อ้าง จ. จำเลย อีกคดีหนึ่งของศาลชั้นต้น มาเป็นพยานในคดีนี้ โดยพนักงานสอบสวนไม่ได้สอบสวน จ. ไว้เป็นพยาน แม้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232 ห้ามนิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน แต่ จ. นิได้เป็นจำเลยร่วมกับจำเลยนี้ กรณีจึงไม่ใช่โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน และแม้ พนักงานสอบสวนจะมิได้สอบสวน จ. ในฐานะพยานก็ตาม แต่พนักงานได้สอบพยานหลัก ฐานด้วยๆ ในคดีนี้มาแล้ว จึงถือว่ามีการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และพยาน โจทก์ที่ได้เบิกความในศาลก็ไม่จำเป็นต้องเป็นพยานในชั้นสอบสวน ศาลยื่นรับฟังคำเบิก ความของ จ. ลงโทษจำเลยได้

คำพิพากยศาสตร์คดีที่ 184/2536 คดีอาญา โจทก์มีหน้าที่นำสืบว่า จำเลยได้กระทำ ความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง คดีนี้โจทก์มิได้นำสืบให้เห็นว่าจำเลยมีอาชญากรรม เครื่องกระสุนปืน และพาอาชญากรรมตัวไปโดยไม่ได้รับอนุญาต แม้จะฟังได้ว่าจำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย และ ในชั้นสืบพยานจำเลย จำเลยตอบคำถามถึงว่าตนของโจทก์ว่าพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาแก่ จำเลย และจำเลยได้ลงชื่อไว้ในบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาซึ่งปรากฏตามบันทึกดังกล่าว ว่า จำเลยได้ให้การว่าจำเลยไม่เคยได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมาก่อนก็ตาม ก็ถือไม่ ได้ว่าโจทก์ได้นำสืบให้เห็นว่าจำเลยกระทำผิดฐานมีอาชญากรรมและเครื่องกระสุนปืนและพา อาชญากรรมตัวไปโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงลงโทษจำเลยในข้อหาที่ไม่ได้

ข้อ 4 หลักฐานที่ถูกความไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้โดยชอบ ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 88 พยานเอกสารซึ่งถูกความฝ่ายที่อ้างไม่ได้เสียค่าธรรมเนียม ตามตาราง 2(5) ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพยานเอกสารซึ่งเป็นตรา สารที่มิได้ติดตราแผ่นปีกหอบถัวน ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 รับฟังเป็น พยานหลักฐานในคดีไม่ได้ รายละเอียดเกี่ยวกับพยานหลักฐานดังกล่าวจะได้กล่าวในบทที่ 5 และที่ 6 ต่อไป